

پاسخنامه جرم‌شناسی دکتری ۱۴۰۴

بر اساس کتاب مختصر جرم‌شناسی

تألیف دکتر شیرین بیات - دکتر الهه لطفعلی‌زاده

انتشارات دادبانان دانا

۱۱۹- مفهوم شرمنده‌سازی بدنام‌کننده در نظریه شرمنده‌سازی باز پذیرنده از جان بریث ویت را با کدام یک از نظریه‌های جرم‌شناسی می‌توان پیوند زد؟

(۱) نظریه یادگیری (۲) نظریه برچسب زنی (۳) نظریه تضاد (۴) نظریه کنترل

پاسخ: گزینه ۲؛ همانطور که در ص ۸۲ کتاب اشاره شده است شرمسارسازی طردکننده (یا بدنام‌کننده) احساس کثروی را در فرد شرمنده ایجاد می‌کند. در ذیل نظریه برچسب‌زنی در ص ۲۰۲ کتاب مختصر جرم‌شناسی نیز علت جرم در بدنامی و آثار شرمسارسازی جستجو می‌شود.

۱۲۰- کدام مورد از جمله مزیت‌های استفاده از روش نظرسنجی از بزه‌دیدگان « Crime Survey Victim » محسوب می‌شود؟

(۱) امکان مطالعه علمی حرفه‌های مجرمانه فراهم می‌شود.

(۲) علت عدم شناسایی و دستگیری مجرمان مشخص می‌شود.

(۳) میزان مشارکت بزه دیده در وقوع جرم بر خود آشکار می‌شود.

(۴) میزان اعتبار افزایش یا کاهش آمارهای رسمی بزهکاری پلیسی و قضایی معلوم می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴؛ در صفحه ۱۲۷ و ۱۲۸ کتاب مختصر جرم‌شناسی ذکر شده است که پیمایش‌های بزه‌دیدگی با هدف ترغیب بزه‌دیدگان به گزارش جرائم رخ داده انجام می‌یابد تا از

مشکل رقم سیاه تا آنجایی که امکان دارد، کاسته شود، فلذا چنین پیمایش‌هایی می‌تواند محکی برای سنجش اعتبار آمارهای رسمی باشد.

۱۲۱- در صورت عدم حصول توافق میان طرفین دعوی در فرایند میانجیگری کیفری، در خصوص استناد به محتوای مذاکرات و گفت و گوهای ترمیمی در رسیدگی‌های قضایی بعدی کدام مورد صحیح است؟

(۱) محتوای اظهارات طرفین دعوی محرمانه و استناد ناپذیر است.

(۲) این گفت و گوها محرمانه است و فقط به تشخیص مرجع قضایی صالح استناد پذیر است.

(۳) فقط گفت و گوها و اظهاراتی که توسط میانجیگر مکتوب شده است قابلیت استناد دارد.

(۴) استناد پذیری در صورتی است که جلسه میانجیگری در محیط‌های عمومی برگزار شده باشد.

پاسخ: گزینه ۱؛ در صفحه ۲۴۷ کتاب مختصر جرم‌شناسی به اصل چهاردهم از اصول بنیادین بکارگیری برنامه‌های عدالت ترمیمی در امور کیفری و ماده ۲۲ آیین‌نامه میانجی‌گری در امور کیفری اشاره شده است که هر دو بر محرمانه بودن و غیرقابل استناد بودن گفتگوهای فرایند ترمیمی در آینده اشاره دارند.

۱۲۲- مشاهده و تعامل پژوهشگر با افراد مورد مطالعه در محیط طبیعی و واقعی آنان در کدام یک از روش‌های تحقیق کیفی در جرم‌شناسی مطرح می‌شود؟

(۱) نظریه داده بنیاد (۲) قوم‌نگاری (۳) اقدام پژوهی (۴) نمونه پژوهی

پاسخ: گزینه ۲، در پاورقی صفحه ۱۲۸ کتاب مختصر جرم‌شناسی ذکر شده است که در پژوهش‌های کیفی گاه از روش مشاهده مشارکتی یا قوم‌نگاری استفاده می‌شود که در آن با سپری

کردن زمانی نسبتاً طولانی و ایجاد ارتباط عمیق با فرد موردنظر، بی آنکه سوژه از انجام چنین پژوهشی اطلاع داشته باشد، به داده‌ها دست پیدا می‌کنند.

۱۲۳- دلالت‌های سیاستی کدام یک از نظریه‌های جرم‌شناسی زیر نادرست است؟

(۱) شگردهای خنثی‌سازی - محدود شدن بازنمایی رسانه‌ای جرم‌های خشونت‌بار

(۲) انتخاب عقلانی - افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم در مقایسه با منافع حاصل از آن

(۳) پنجره‌های شکسته - مقابله با بی‌نظمی و جرم‌های خرد برای پیشگیری از جرم‌های شدید

(۴) فشار - کاهش فشار ناشی از شکاف میان اهداف و ابزارها و تضمین دسترسی برابر به فرصت‌ها

پاسخ: گزینه ۱؛ همانطور که در صفحه ۲۰۳ کتاب مختصر جرم‌شناسی آمده است به موجب نظریه فنون خنثی‌سازی، افراد با شگردهایی نظیر انکار مسئولیت یا خسارت، تکذیب بزه‌دیده، تعمیم وضعیت خود به همه افراد جامعه و یا توسل به علایق سطح بالاتر، محکوم‌کردن پلیس و دستگاه عدالت، ارتکاب جرم از سوی خود را توجیه کرده و خود را به عنوان مجرم نمی‌پذیرند و این نظریه ارتباطی با بازنمایی رسانه ندارد.

۱۲۴- کدام مورد در زمره بسترهای ظهور عوام‌گرایی کیفری (Penal Populism) قرار نمی‌گیرد؟

(۱) ورود سیاستهای کنترل جرم به شعارهای انتخاباتی

(۲) بارنمایی اغراق‌آمیز جرم در رسانه

(۳) ناآگاهی عمومی نسبت به واقعیت‌های مجرمانه

(۴) سیاست‌های جنایی داده‌محور

پاسخ: گزینه ۴؛ در صفحات ۲۹۱ و ۲۹۲ کتاب مختصر جرم‌شناسی به عوام‌گرایی کیفری و مشخصه‌های آن که در سه گزینه اول ذکر شده است، اشاره شده است. از آنجایی که این سیاست مبتنی بر گزارشات غیرواقعی و اقدامی شتابزده و هیجانی است با گزینه ۴ که بر اساس داده‌های واقعی اتخاذ تصمیم می‌گردد، تناسبی ندارد.

۱۲۵- متناسب سازی پاسخ های کیفری با شخصیت مرتکب در کدام شاخه جرم شناسی مورد مطالعه قرار می گیرد؟

(۱) جرم شناسی حقوقی

(۲) جرم‌شناسی بالینی

(۳) جرم‌شناسی انتقادی

(۴) جرم شناسی واکنش اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲؛ از جمله مهم‌ترین دستاوردهای جرم‌شناسی اصلاح و درمان (بالینی) فردی سازی مجازات‌ها و متناسب کردن مجازات با شخصیت مجرم است که در صفحه ۷۵ کتاب مختصر جرم‌شناسی بیان شده است.

۱۲۶- پژوهشگر جرم شناسی به دنبال انجام مطالعه تطبیقی در خصوص نرخ جرایم منافی عفت در ایران با دیگر کشورها است. تفاوت نظام‌های مورد مطالعه در کدام گروه از شاخص‌های زیر به طور حتم باید مدنظر قرار گیرد؟

(۱) تعداد پرونده های کیفری - تعداد محکومان و متهمان - تعریف جرم

(۲) تعریف جرم - میزان حساسیت افکار عمومی - نحوه رسیدگی قضایی

(۳) تعریف جرم - میزان گزارش جرم - چگونگی جمع آوری و تحلیل آمار جنایی

(۴) تعداد محکومان و متهمان - تعداد پرونده های کیفری - چگونگی جمع آوری و تحلیل آمار جنایی

پاسخ: گزینه ۳ ، آمار جنایی و شیوه گردآوری و تحلیل آن، آنگونه که در ص ۱۲۵ کتاب مختصر جرم‌شناسی بدان اشاره شده است، نقش موثری در هر پژوهش جرم‌شناسانه دارد. در این خصوص نباید فراموش کرد که در مطالعه تطبیقی حتما باید، به تعریف جرم در دو نظام مربوطه و تفاوت‌های آن که در محدود شدن یا گسترده شدن آمار جنایی موثر است، توجه داشت.

۱۲۷- کدام مورد از جمله دلایل اصلی فقدان اثر بخشی مداخله‌های پلیسی کنترل محل‌های خرید و فروش مواد مخدر محسوب می‌شود؟

(۱) مداخله های پلیسی هزینه های هنگفتی را بر سازمان پلیس و جامعه تحمیل میکند.

(۲) افسران پلیس مسئول اجرای طرح از تخصص و دانش کافی برخوردار نیستند.

(۳) این مداخله برنامه ای برای کاهش تقاضای مصرف مواد مخدر ندارد.

(۴) تحت تأثیر این مداخله ها قیمت مواد مخدر افزایش می یابد.

پاسخ: گزینه ۳، مداخلات پلیسی در کنترل یک جرم، نوعی اقدام پیشگیرانه وضعی است که در صورت نداشتن برنامه بنیادین برای حل معضل و ریشه‌کنی آن جرم، ممکن است تنها به دستگیری بیشتر مجرمان و حتی افزایش قیمت کالای ممنوعه در اثر افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم منجر شود و تا زمانی که تقاضا برای یک رفتار مجرمانه وجود دارد، طبق الگوی بازار جرم، عرضه نیز ادامه خواهد داشت. امری که در فصل پیشگیری وضعی کتاب به تفصیل بدان اشاره شده است.

۱۲۸- محکومیت مرتکب به مجازات حبس طولانی مدت به عنوان ابزاری برای کاهش احتمال تکرار جرم مجرمان حرفه ای بر کدام یک از اهداف مجازات تأکید دارد؟

(۱) ناتوان سازی

(۲) بازدارندگی

(۳) عدالت استحقاقی

(۴) اصلاح و بازپروری

پاسخ: گزینه ۱؛ طبق آنچه در صفحه ۱۷۲ کتاب مختصر جرم‌شناسی بدان اشاره شده است، در جرم‌شناسی ریسک مدار، هدف اصلاح و درمان به دست فراموشی سپرده شده و مجازات‌های سختگیرانه و شدیدی چون حبس دراز مدت برای طرد، حذف و ناتوان سازی بزهکاران مورد توجه قرار می‌گیرد.

۱۲۹- کدام مورد در خصوص مجرمان یقه سفید (White Collar Criminals) نادرست است؟

(۱) کمتر شناسایی و دستگیر میشوند.

(۲) در اجتماعات خود از احترام برخوردارند.

(۳) کمتر به مجازات حبس محکوم می‌شوند.

(۴) در مقایسه با مجرمان سنتی آسیب کمتری به اجتماع وارد می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۴؛ در صفحه ۵۱ کتاب تصریح شده است که مجرمان یقه سفید وخیم‌ترین درجه حالت خطرناک را به خود اختصاص می‌دهند، بنابراین گزینه ۴ درخصوص این مجرمان نادرست می‌باشد.

۱۳۰- کدام مورد در زمره نقدهای مطرح شده نسبت به «بزه‌دیده‌شناسی پوزیتیویستی» قرار نمی‌گیرد؟

(۱) ناامن دانستن محیط‌های خصوصی و خانوادگی

(۲) بی‌اعتنایی نسبت به بزه‌دیدگی ناشی از جرایم شرکتی

(۳) سرزنش بزه‌دیده به دلیل مشارکت در فرایند بزه‌دیدگی

(۴) تمرکز بر بزه‌دیدگی ناشی از جرم‌های سنتی و خیابانی

پاسخ: گزینه ۱، در بزه‌دیده‌شناسی علمی (اثباتی یا پوزیتیویستی) که در فصل آخر کتاب مختصر جرم‌شناسی صفحات ۲۶۶ تا ۲۷۱ بدان اشاره شده است، مهمترین نقد وارد بر این جریان، سرزنش بزه‌دیده و تمرکز بر جرایم سنتی عنوان شده است که در گزینه های سوم و چهارم ذکر شده است .
گزینه دوم نیز به نوعی تکرار گزینه چهارم بوده و به همان مسأله تمرکز صرف بزه‌دیده‌شناسی علمی بر جرم‌های سنتی اشاره دارد.